

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega mesca na celi pol, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVI.

V Ljubljani 20. prosenca 1863.

List 3.

k posvečevanju novega Milostnega Kneza Vladika
Lavantinskega

Prečastitega Gospoda

JAKOPA STEPIŠNIKA.

NVbIbVs atrIs
SIDera (VL)gent;
OVbVs orbls
PraesVL IACOBVS;
SVsClpe MVaVs
FortIs. beatVs. —

Merzla je zima — nas brije sevrom ledenim.
Zemlja ko mrtva počiva — z licem koščenim:
Pride pa ljuba spomlad, glej! vse je veselo
Spet oživelo.

Al slišiš? grozna je noč, gromovi prašijo. —
Temni, nevarni so poti — ptujca težijo:
Solnce romeno prijazno spet v jutro prisveti
Zalemu sveti.

Ko so ljubljani nas Oče Slomšek pustili.
Lepega da bi življenja plačo dobili.
Pridnim otrokom takrat je srce solzilo.
Kneza zgubilo.

Same ovčice so brez pastirja blodile
V strahu, da v roke sovražne se ne bi zgubile: —
Gladka je steza v nesrečo, sterma le spravi —
K sreči te pravi.

In že četrta je mesec, da smo zgubili
Ljub'ga Očeta, — pa skoro homo dobili.
Čreda sirota! spet škofa — nas da vodili.
Bodo učili. —

Malo poterpi še vdova! bo se končala. —
Dnes že bo klicanja tvoj'ga ura nehala.
Spomlad se ljuba že bliža, solnce izhaja.
Žalost zahaja.

Lasni že lepši nam solnčni dnes traki svetijo:
V cirkvi nadškofovski tam v Solnogradi sedijo
Jakop, prihodnji naš Oče — dnes posvečeni.
V škofa storjeni. —

Ljuba labudska škofija! Boga zahvali!
Sin domorodni da Višji pastir so postali:
Lepo v slovenskem jeziku te bodo učili.
K Bogu vodili.

Iz globočine srca, ki so veseli.
Njim se pridruži učencec, da glasno zapeli
Serčno bi pesem: Bodi pozdravljen.
Knezoškof slavljen!!

Angelj Te vodi po poti zveličanske vere.
Svtila ko luč — da nas braniš zmote, nevere.
Svete čednosti da kinčijo Tvoje življenje
Čredi v posnenje.

Naj Te Mogočnega roka dolgo ohrani:
Dušnim, telesnim nesrečam vselej ubrani.
Zdravje preljubo in serčni mir, to Ti želimo.
Dokler živimo.

V Boga zaupaj in močnoj rokoj ravnati
Začni — nas verne ovčice k Očetu peljati.
Eden pastir eni čredi dopolni kjer zelje:
Vseeno veselje.
Beltrak.

Usmiljene sestre v Ljubljani.

(Konec.)

To je tedaj kratka zgodovina naših milih sester od 30 let sem do današnjega dne, in tako imenovanega občnega mnenja o njih po našem mestu. Zdaj pa naj pritožbe, kolikor nam je znanih, nekoliko bolj natanko pretresemo.

I. Usmiljenim sestram je bolnikom streči poslednja skerb, pravi dopis v „Pressi.“ Kaj hočemo o tem reči? Kdor pozna pravila (statute) usmiljenih sester, ki jih je sv. cerkev potrdila, in kersansko ljubezen, ktera edina vodi bogoljubne duše v ta težavni stan, tega ali nikakor ne bo verjel; ali bo pa mogel misliti, da usmiljene sestre ne spolnujejo svojih dolžnosti. Nikakor ne mislimo, da bi bile mile sestre angelji, to je, brez vsih pomanjkljivosti in slabost. Vender se nam pa po poklicu sploh, kakor smo že skazali, boljši zdé, kot svetne strežnice. S tem pa nikakor nečemo terditi, da bi vse svetne strežnice bile ne-sposobne ali slabe, in tudi nikogar ne menimo žaliti, ker dobro vemo, da kersanska ljubezen in pobožnost ne živi le v samostanskih izbicah. Da ljubljanske mile sestre svojih dolžnost ne spolnujejo, morajo pritoževalci skazati. Nam je za resnico in pravico mar, in pozvedovali smo, kako je v tej zadevi o milih sestrah naših. Z veliko bolniki smo govorili, veliko jih slišali govoriti v bolnišnici, taci, ki so ozdraveli, in taci, ki so umerli; in komej zmed petdesetih eden ni hvalil vsega obnašanja milih sester. In ako ga vprašas, zakaj ne? — boš zvedil, da večidel za to, ker se sestre na tanko derže zdravnikovih zapoved. Kdo, ako je kdaj bolnikom stregel, se ni prepiral, kako nevspečni so v ti zadevi nekteri bolniki. Ravno ta graja je tedaj za mile sestre še večji hvala, kot unih 49, da namreč mile sestre na tanko spolnujejo svoje dolžnosti, in ena

poglavitnejših dolžnost strežnic v tej reči je, da storé, kakor zdravnik veleva. Ti pa, ki čmernim in nevšečnim bolnikom verjameš vse, pomisli, kako bo sodba stekla z zdravniki v tej zadevi. Radi bi zvedili, kateri je vsem po volji. Da bi tedaj mile sestre prav vsi bolniki hvalili, bi skorej čudež bil. Od poprej, dokler ni bilo milih sester, nam je pa še dobro v spominu, da je skorej nasproti bilo. — Tudi nam je dobro znano mnenje prvega zdravnika v naši bolnišnici, ki vé, kako je bilo poprej, in kako je zdaj. Kdor ne verjame nam, naj popraša njega. On je mož za to, da vsacemu pové resnico.

2. Usmiljenim sestram ste varčnost in pobožnost poglavitne čednosti. Ali pa tudi niste vsaki gospodinj, vsacemu gospodarju? Iz te prekanjene tožbe diha nekaki sovražin duh, ki je pisavcu v Volka-freund-u „priložnost dal pristaviti, da zlasti pobožnost ni temu gospodu všeč.“ Toda Pressini dopisnik teh čednost ni hvalil v našem smislu usmiljenih naših sester. Z varčnostjo jim je hotel natvezati, da ubozim bolnikom od ust tergajo, in drugam pošiljajo; ne mara celó v Pariz. Kaj neki mi na to porečemo? Pervič: Zdravniki zapisujejo, kaj in koliko naj dajejo bolnikom jesti; poprašaj torej, gosp. dopisnik, zdravnike, ali se usmiljene sestre derže njih zapoved, ali ne? Ali pa morebiti slabo pripravljajo ali kuhajo jedi? Kuharice, ki bolnikom kuhajo, niso samookinje; dobro so v kuhinji izurjene; to jim pričevanja poterjujejo, ki so jim jih dale znane gospodinj, pri katerih so po več let služile, in so jih nerade spustile iz svojih služb. Ako ti to še ni zadosti prepričljivo, idi v kuhinjo in jedi pokušaj; in potem še le govori. In če tega nočeš, poprašaj prvega zdravnika. Poprašaj, kaj sta našla ranjki deželni poglavar Ulepč in zdravniški svetovavec gosp. K. Srot, ko sta bila na tako pritožbo nekega gorkega prijatla usmiljenih sester enega dne nenadoma prišla v kuhinjo, ko so ravno južino delale bolnikom; pokušala sta jed, in vse pregledala po hiši, ničesa pa nista grajala. To mu mi vemo povedati iz gotovega vira. — Drugič: Ko bi bil g. dopisnik pogledal pogodbo od 26. oktobra 1855, bi bil zvedil, da je poverljiva cena vzeta iz petletne dobe od leta 1849—1854. Kdor pozna ceno vsih reči od tistih let v primeri s poslednjimi leti, se bo zares čudil, kako je bilo mogoče izhajati, in kako da se dokaj gospodinj pri milih sestrah že ni oglasilo, da bi zvedile, kako se da o dražji ceni ceneje gospodinjiti, dražje kupovati, in ceneje prodajati. To umetnost so menda ljubljanske mile sestre prve iznajdle, in jih zavoljo tega grajajo, ko bi jih mogli po pravici še le hvaliti. Kaj bi pa še le naši bravei rekli, ko bi jim naštevati, koliko reči so usmiljene sestre še čez svojo dolžnost bolnikom v prid naredile. Za več sto goldinarjev reči bi jim naštevati, ktere bi bile vsacemu družemu oskerbnstvu poverjene, usmiljene sestre pa raji svojim ustom pritergujejo, da bi ubozim bolnikom ustregle. One, ki so se odpovedale svetu in vsemu njegovemu blagu, se bodo bogatile s tem, kar utergujejo ubozim bolnikom, kaj pa da? Zlasti v tem obziru serčno zelimo pravičnega in brezstranskega opazovanja, da deželni odbor sebe in naše mesto do dobrega prepriča, kolika krivica bi bila, dolžiti mile sestre slabega ali celo krivicnega gospodinstva, in pošiljanja denarjev iz naše revne dežele v tuje logateje.

Kar pa očitano pobožnost milih sester tiče, smo razdovedni slišati od Pressiniga dopisnika; ali je pobožnost bolnišničnih strežnic bolnikom v večji prid, ali razuzdanost? Ako je tudi, ne mara, koga strah pobožnosti, za gotovo vemo, da večine ljubljanskih mestojanov še ni, in zeló jih obžalujemo, katerih je. Kako se dostikrat godi po bolnišnicah, kjer ni milih sester, naši nasprotniki dobro vedó, lahko bi popisali cele knjige, toda v take „odiosaa“ ne gre drezati, razun v nar večji sili, za kar je pa še zmira čas.

Ali sliši se tudi ugovor: Kadar ura družbnih molitev bije, mile sestre bolnike zapusté. Toda

povedati bi se tudi moglo, da takrat njihove namestnice nastopijo in bolnikom toliko časa strežejo, da se same sestre povernejo. Ravno tako, kadar gredó mile sestre jest ali spat. To in uno se pa le takrat zgodi, kadar jih bolniki ravno ne potrebujejo. Tudi po noči po dve mili sestri vedno pri bolnikih čujete. Molitev, jed in nekoliko počitka pa bo menda vendar sleherni tudi sestram privošil, kajti zato, da so redovnice, niso še nadzémeljski duhovi.

3. Čemu toliko svetih podobnin in pobožnih rekov po stenah, ki bolnike smerti, pekla, pokore itd. spominjajo in strašijo? — Kaj čemo, da smo si mi katoliški kristjani v mislih o tem navskriž z marsikterimi mečnimi duhovi svoje dobe? Nam je telesna bolezen manj ko dušna, telesna smert manj ko dušna, večno življenje več kot časno. Prepričati se s kom zastran tega nas ni volja, ker vemo, da ga ne preverimo. Naši bravei pa vedó, s kom jim je potegniti, in kaj misliti od tacega, komur so enake reči nadležne.

4. Nar lepšo stran bolnišničnega posloppja so si mile sestre vzele v posest. Preden so prišle usmiljene sestre v našo bolnišnico, sta ondi prebivala dva zdravniška pomočnika in bolnišnični oskerbnik. Teh stanic je sedem za 20 usmiljenih sester. Da jih je premalo in ne preveč, se je menda deželni zbor že prepričal, ko je nekega dne unega mesca bolnišnico preiskaval in vidil, kako na tesnem so ondi natlačene postelje milih sester.

5. Usmiljene sestre se ne derže pogoj, s katerimi so prevzele našo bolnišnico. Ta pritožba se bo razvidila iz omenjega sklepa našega deželnega odbora. Tudi zastran te tožbe nas veseli, da se bode opazovalo.

Na pravem mestu bi bilo, ko bi tudi mi pri ti priložnosti povedali marsiktere protožbe milih sester. Da se nam pa ne razlaga ko maševanje, naj molčimo, saj bo prišel čas, da se resnica razodene po njih, ki so v to poklicani. Vse pa, katerim je telesni in dušni blagor naših ubozih bolnikov mar, lepo prosimo, nam (kje v Zgod. Danici) naznaniti, kar bi utegnili še slišati o tožbah zoper mile sestre. Zakaj naložili smo si nalogo, tudi od svoje strani opazovati in pozvedovati vse bolnišniške zadeve, ne kakor da bi sum imeli do njih, ktere ta dolžnost zadeva, temveč zato, da bomo mogli občinstvu vselej le resnico o nji naznanjati, ko vidimo, da naši nasprotniki tolike laži *) okrog trosijo v škodo našim bolnikom in milim sestram, katerih ljudomile strežbe blezo bolnikom ne privošijo, kakor po drugih mestih.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Povirja na Krasi, 15. prosenca. Njih Velicavstvi presvitli cesar Ferdinand in presvitla cesarica Marija Ana sta podružnici Matere Božje na Gori v Povirski fari za zidanje zvonika in popravo cerkve z dopisom od 1. prosenca t. l. 400 gld. podariti blagovolila. Nepozabljivo hvaležni bodo vedno farani Njih Velicavstvom za toliko zaželeno pomoč.

Farani Povirski.

Iz Ljubljane. Kakor po družih ljubljanskih cerkvah, tako se je tudi v prelepi šentjakopski mestni cerkvi poslednjih 10 let veliko lepega napravilo: Bóžji grob, nove orglje, monstranca, in skoraj vsak stranski altarjev je kaj novega dobil. Vsemu temu so pripomogli za cerkveno olepšanje vneti dobrotniki iz domače duhovnije in od drugih. Se pa se je Križev pot močno pogrešal, ki je za vsako cerkev posebna lepota in skorej neogibljava potreba. Želeli so nekteri dobrotniki, da naj bi se torej tudi sv. Križev pot postavil v ondotni cerkvi, in ker so nekteri darovi v ta namen že naprej dospeli, je delo že začeto. Znani

*) Undan, kakor je Dan. po „Nov.“ že pravila, je bil „Wanderer“ po „Tagespost“ tako zakvasil, da mu je mogel g. vodja porodn. oddelka preklic velevali.

umetnik g. Kühn je prevzel znamenitno delo, ki bo stalo do 1000 gold., in že je na ogledu 13. postanek ali štacija na altariji v kapeli sv. Franciška. Ker bo ta nova naprava pobožnost vernikov, pa tudi lepoto ondote sloveče cerkve močno povzdignila, torej je prav dobro in hvale vredno delo, kdor se s kakim pripomočkom te naprave vdeleži.

Iz Ljubljane. (Dvoje vprašanje, ki na nji prav odgovoriti, globoko sega v družno življenje našega naroda in njegov blagor.)

Blagor svojega naroda pospešiti, napake odpraviti, je vedna želja in neprenehana skerb sleherniga praviga rodoljuba. Za oboje to se je v poslednji dobi silo veliko storilo v dušnim in telesnim oziru. Opomnim naj le toliko novih šol po vsi deželi, mnogoterih časnikov in lepih bukev, ki razširjajo toliko lepih in potrebnih vednost; neprenehana truda toliko duhovnih gospodov, vradnikov in srenjskih prednikov, ki dostikrat delajo z združeno močjo za dušni in telesni blagor svojih rojakov; zakaj oboji je med seboj tako tesno sklenjen, da se ne da ločiti. Vse to le omenjeno in drugo ne imenovano res kaže novo dobo za naš narod, in obeta, rekel bi, kakor zarija, boljše čase v нравnim in telesnim oziru.

Vender kdor neenostansko pogleda v djanško življenje našega naroda, ter ga primerja s poprešnjim časom, bo lahko zapazil, da v marsikaterih tudi tehtnih rečeh gremo rakovo pot; bo nehoté spoznal, da v mnogim oziru smo, ali ne na boljšim, ali celo na slabšim, kakor pred kakimi 20 leti. Omenimo naj danes le dve reči, ene v telesnim, druge v нравnim oziru, ki obe globoko segate v naše družbino življenje ter ste vredni, da naj bi vsak iskal pomoči zastran nji in primerniga odgovora na vprašanje, kako bi se le-tá dosegla.

Pervo je: **Kako bi se dalo zdatno pomagati toliko revšini,** ki se je pri nas tako razširila, da povsod, po mestih in po deželi, vidimo cele trume beračev, kakor še nikdar ne. — Res so znani mnogi vzroki te prikazni, n. pr., slabe letine, visoki davki, pomnožene potrebe za življenje, nezmernost in zapravljenost nekterih prebivancev, lenoba in zanikarnost družih. Res beremo, da je po družih deželah še več revšina, ki ima pa tudi še druge vzroke, ki jih je še težji odverniti. Treba res je pri vsakim zlegu vediti korenino ali vir, da se more odpraviti; tako tudi tukaj. Ali, če že povodenj škodo dela, ni le vprašanje, od kod je prišla voda, ampak še bolj, kako jo odpeljati in ojeziti? To pa tolikanj bolj, ker te nadloge tudi dobra letina ne zmanjšuje, nasproti se množi; v mnogih krajih so namreč ljudje od ptujih beračev in ciganov toliko nadleževani, da imajo v resnici dvojn davek, in nobena reč ni varna pred takimi postopači. Dobro vemo, da imajo skerb za revne gg. duhovni, županijske predstojništva, in da po keršanski ljubezni je vsak dolžan, revnim v djanji skazovati usmiljenje. Vemo pa tudi, da jih je veliko, ki niso v resnici potrebni, ali pa le leni, in zato ne iščejo pomoči v domačem kraju, kjer je njih malopridnost znana, temuč nadlegajo v daljnih krajih neznane ljudi, krivično zares potrebnim darove kratijo, ali se redé od terdih žuljev nepremožniga kmeta. Vemo pa tudi, da je treba več, združene pomoči, ker sicer bo nadloga zmiraj hujši, ter bo nad glavo prirastla, da ne bo več mogoče pomagati. Zakaj to nezmerno beraštvo ima v svoji družbi silo veliko znanih nakazin, na pr., da več ne gleda na zvestobo, dobro ime, svoje dolžnosti, da kratko rečem, nobena reč bolj ne podkoplje dobrega značaja, nič bolj sereca ne spridi, ter ga pripravniaga stori za vsako malopridnost, kakor navadno beraštvo. Vsakdanja skušnja to dovelj spričuje, in zdrava psihologija bo ravno to poterdila. Zato je tehtno prvo vprašanje to: „Kako bi se po mislih modrih in skušenih móž reč dala vravnati? Kako bi se

utegnile mnoge sredstva sploh združiti, da bi več izdale? Kako v posebnih krajih po njih okolišinah posebne naprave postaviti? Ali bi ne bilo prav in potrebno, da bi bližnji deželni zbor to reč določno v srenjsko postavo vzel? Ali pa, kar je naša misel, ali bi ne bilo prav, ko bi se vsaj po večih krajih bratovščina ali družba sv. Vincencija v ta namen ustanovila, da bi vsa to reč v roko vzela? Zakaj gotovo je po toliko skušnjah, da ima podpora revnih le tam izdatni vspéh, kjer je na keršanski podlagi in Cerkvi v rokah, ki sklepa s pravično telesno tudi dušno pomoč. Francoska in druge keršanske dežele so nam z dobrim zgledom v tem svetile; ali bi ne bilo prav, da bi jih posnemali, in se poslužili enaciga sredstva? (Konec nasl.)

Iz Ljubljane. Veliko vv. čč. gospodov me je vprašalo, zakaj da je „Kalvarija“ v tako velikem formatu in ne kje v bolj pripravnem, kakor n. pr. „Golgota.“ V pojasnjenje naj vsim ob enem odgovorim, da sim si iz sedem glavnih mest štacijskih podob na ogled omislil, da pa nobene niso bile tako lepe, žive in določne, kakor od Fürich-a zrisane pri Manz-u v Ratisboni; torej je kazalo té vzeti, če si tudi nekoliko več. Bukve se morejo tedaj ravnati po podobah. Ako bi se pa dale nalaš v manjši podobi v jeklo rezati, bi veljale same ploše do 6000 gold. Vediti pa je, da podobe so ravno zato lepe, ker so velike; v malih bi se razno čutila ne mogle tako živo in ginjaivo razkazovati. Enako je izvoljen lep, debel in terdin papir, da ga črnilo debelega natisa ne premaka. Posebna okoliščina je tudi ta, da Manz je le s to pogodbo podobe dal tako cenó, da se jih je na enkrat za 3000 bukev, to je, 42000 podob naročilo. Tih podob je zdaj še za 700 bukev, in ker bi se jih v drugo ne moglo toliko na enkrat naročiti, bi utegnili „Kalvarija“ za 30 do 40 kr. v ceni poskočiti, kadar imenovana zaloga poide *). Vč. gg. tovaršem v vinogradu Gospodovim po Kranjskem, Štírskem, Koroškem in Istrijanskem priserčna hvala za dobrotno, prijazno in ljubeznjivo sprejemo, spoznavo in cenitev, pa tudi za veliko prizadevanje v razširjanji teh bukev.

Jožef Zupan, korar.

Cerkveno slovstvo. **Večni mesec** za žive in mrtve; — za novoletne, godovne in druge darila, zlasti namesti podobice pridnim otročičem, spisal L. J. Drugi nekaj predelani in z zgledom ali zgodbico za vsaki dan pomnoženi natis (64 strani v 12terki). — Koso bile te bukvice l. 1860 v prav prijazni obliki z lepim zavitkam iz barvaniga papirja v prvo prišlo na svitlo, so se tako priljubile, da so v kratkim vse pošle, desiravno je bilo 2000 natisnjenih, in ker se je po njih vprašalo, smo jih dali v novo natisniti; pa smo besedo sem ter tje kaj malo predelali in na svet nekiga visokiga gospoda za vsaki dan k mnogoteri, pa kratki tvarini pridjali tudi kratek zgled v pojasnilo. „Večni mesec“ naj bode še posebno šolam priporočen, ne le zato, ker se z njegovo pomočjo prav po lahki in prijazni poti zamore mladost v raznih čednostih vterditi, ampak tudi zato, ker učenik sam iz njega povzame pravilo, po katerim zamore še z družimi tvarinami enako nadaljevati, kakor so une skoz 31 dni izpeljane. V večji pojasnilo naj pridenemo tukaj vvod k „Večnemu mescu“, ki je taki-le: „Ta Večni mesec bi zamogel živim in mrtvim prav veliko dobrega storiti, ako bi ga tako obračali, kakor je odmenjen. Dober je za gospodarje: vsaki večer naj se deržni naloga bere za drugi dan; — za gospodinje, ki učence v stanovanji imajo, ravno tako; — za posamezne ljudi, ki nimajo časa veliko brati, pa vender želé kaj dobrega slišati in v čednosti rasti, postavimo, za keršenice in sploh za posle; — za šole: vsaki dan se učencem naloga

*) Ravno té dni nam je nekdo, ki se na take reči umé, imenovane podobe močno hvalil in rekel, da so same štacijske podobe toliko vredne, kolikor veljajo vse bukve s podobami red. Vr.

posebej bere in razlaga, to bo malo časa vzelo, pa silno veliko k čednosti pomoglo, zlasti ako otročiči bukvice imajo, da bodo tudi domačin večni mesec razlagali; — za nedeljske šole in otročje spraševanja: da se jim v nedeljo naloga za celi teden, in je bukvic dosti za 31 krat, potem pa nič ne škodva ampak pomaga, če se ponavlja; — za božičnice, novoletnice in sploh darila; sleherniga obdarovanca bodo razveselile; utegnile bi se tudi pri Šmarnicah porabiti, kjer želé berhke in kratke napraviti: privzame se k pričujočemu vsakdanjimu nauku kako malo daljši premišljevanje, molitev Marije Device in vsakdanje litanije M. D. lavretanske. Se posebno pripravno so pa za domače in otroške Šmarnice. — Kjer se šolam ali družinam večni mesec razlaga, je treba, da se naloga po prebranju izpraša, če si jo je vsakdo v spominu ohranil, ker brez tega veliko koristi zgubi."

Pomnožiti pri enaki velikosti se je zamogel le tako, da je vsakdanja molitvica le prvi dan natisnjena, in da so se nekaj manjši čerke izvolile. Velja pa celih 10 novih krajezarjev, kakor o prvem natisu (pri Gerberji, Kremzarji, Ničmanu). Le hitro tedaj po njem, da ga kdo ne zamudi.

— Te dni smo v kn. škof. pisarnico oddali dozdej za Bolgare prejete darove, srebra in papirja v zlato premenjeniga: 8¹; napoleonov in 4 franke, po naši veljavi 77 gold. 77 kr.

„Naprej“ št. 5. piše: „V ponedeljek (12. dan t. m.) se je v gledališči tako nedostojno vedel igralec (ki je potem neki bil tudi kaznovan pri sodbi), da je vse mesto nevoljno pripovedovalo njegovo nesramnost. Ali se ima v igrališči zares učiti omika in izobraženost, kakor je njegov namen, ali se ima oznanjevati najgerja razberzdanost? Kteri oče, ktera mati bode nespametna dovolj, svoje odrasle nepopacene otroke voditi v kraj, v katerem se izpriditi morajo? Se je opomniti, da so se naši glumáci prijeli te navade, kadar se kteremu igra na posebno korist, da vpletó kako slovensko pesem ali deklamacijo, ker s temi drobtinami potem privabijo več preprostih gledavcev itd.“ — Pristavimo naj, da ravno to pritožbo in nevoljo smo tudi mi slišali, in k temu se, da se pri odbiravi iger premalo pazi na čednost in spodobnost; Ljubljana namreč je še trezno mesto in ne more prebavati vsake razuzdanosti, kakor morebiti marsiktere druge mesta, in kar je rodila kaka zbegana umišljija. Čast in poštenje pa našemu mestu, ki je o tej priliki čednosti tako lepo spičevanje dalo!

Odkodanje. Podal se je hišni oče na trudo delo za veliko dni, in pa le k pridu svojim otrokam. — al glej! otroci njegovi so vedili njegovo skerb, ljubezen očetovsko, in tudi odhod njegov, — pa ne da bi bili ljubezen z ljubeznijo povernili — so rajali razuzdanosti in veselja, desiravno so vedili očetov trud; in v pijanosti in med divjem razgrajanjem so ga na pot spremili. — Ker pa oče vidi brezbožnost svojih otrok, ga žalost obide in reče: „O, da bi me vsaj nekoliko mojih sinov spoštovalo, in zlasti takrat, kadar me drugi zaničujejo!“ Enaka se godi v današnjih dnevih. Dnevi se bližajo, da se bo obhajal spomin Zveličarjevega odhoda v pušavo: — ali skušnje nas učijo, da nebeni predpustni dnevi niso presviti, ne noči pretemne, da bi se norost divjakov ne razlegala, in da bi z norostjo našega Zveličarja v pušavo ne spremljali. — Tedaj „Danica“, blaga tvoja skerb za Cerkev je velika! — prošim te tedaj: spominaj verle gospode in cerkvene očete, naj postavijo, kar je po več dekanijah že več let postavljeno, namreč: da bi bilo zadnji pustne dni izpostavljeno sv. Rešnje Telo, ter bodejo očete s svojimi sinovi in matere s hčarami hodili molit pred tron Vsegamogočnega; ne pa gledat hudobnih pastuhov, ki memo hiše Božje stekajo, kakor memo divjiga berloga! — (Attendite! loquitur os laicorum. Vr.)

Tisočletnica ss. Ciril-Metoda, pripoveduje „Kat.

list“, se bode obhajala tudi v Rimu, v sredstvu našega edinstva, pa sej se je že začelo praznovanje po napovedi, ki so jo sv. Oče „suapte“ poterdili. Na mlado leto po večernicah našega ilirskega kapitola je vodil kardinal Silvestri procesijo s pres. Rešnjim Telesom po tergu, ki se razprostira pred novo narodno cerkvijo sv. Jeronima. V cerkvi so se pele litanije vsih svetnikov s pristavkom ss. Cirila in Metoda s posebno molitvijo. Po blagoslovu je bilo slovesno razsvitljeno cerkvino čelo in korarsko stanovanje. Vse nedelje skoz celo leto se bodo po konventualni sv. masi pred izpostavljenem sv. Reš. Telesom pele rečene litanije v kapeli ss. Cirila in Metoda in dajal se bode blagoslov. V praznik ss. apostelnjov pa se bo obhajalo rimsko in glagolsko pontifikalno opravilo s cerkvenim nagovorom v našem jeziku. V predvečer in večer imenovanega godu se bodo zopet poslopja razsvitljevale in glasba bo pred njimi igrala. Ob koncu leta se tisočletnica sklene z obhodom, zahvalno pesmijo in razsvitljevanjem. K obhodu in na godovanje se bodo sklicali šolski mladenči iz vseh vstavov in samostanov. (Glejte in zgledujte se, dobri ljudje, kako katoliška Cerkev brez sumničenja in natolcevanja privoši vsem narodom nedolžno narodovno veselje. Ali ni ona dobra mati? Vr.)

S tem godovanjem bodo sklenjeni tudi obilni cerkveni odpustki. Stanovitni spominek tej tisočletnici pa bo „Collegium Cyrillo-Methodianum“, Ciril-Metodov vstav. Zbor sv. Jeronima je namreč sklenil, za ohranjenje tega vstava darovati vsako leto 1000 terdnjakov ali škudov in odstopiti celo pervostropje v svoji hiši, da se bo ondi po 16–20 rejencov sprejemalo. Zbor želi, da bi rejenci na njegove stroške v Rimu zamogli v dveh letih djansko doveršiti nauk v cerkvenem pravu, verni, obredoslovji in zraven tega svetih zborov, Concilii Visitae Episcoporum et Regularium. Zraven teh bi sprejemal zbor po letnih 150 terdnjakov (kar je pri sedanjí dragini malo) še več družih mladih mašnikov ali pa mladenčev, kteri bi se skoz sedem let modroslovja in bogoslovnih nauk učili. Na stroške zbora ali kapiteljna bodo imele pravico po enega mladenča posiljati: Vikša škofija zagrebska, škofija djakovska, senjska, križevska, sadarska in dobrovniška.

Z Dolenskega. Gledat sim bil šel še enkrat gornjomokronoško staro kapelo. Vso sim natanko zmeril, in za „Danico“ je bil že spis gotov, že zapečaten. Ravno sim ga oddal na pošto, pa dobim v roke „Danico“, v kateri nam piše učeni dekan Hicinger v oziru ss. Cirila in Metoda na Krajskem. Skor enak je bil moj spis, poterjen tudi le z njegovim učenim preiskovanjem; torej v predal z njim! Le o pripovedki sim jes tudi še tole slišal: V starih časih sta iz ravnine (morebiti od Save gori?) prišla dva mašnika v te planine, kjer je imel Sončar svoj grad. Imel je pa Sončar dve hčeri, ki ste prvi zapazili ta dva mašnika. Povedali ste svoji materi. Očetu pa si niste upali povedati, ker bali ste se, da bi Sončar njima kaj zaliga ne storil. Mati pa mu pové in grajsak ju z veseljem sprejme. Vsa družina je bila podučena v resnicah, in Sončar je dal zidati kapelo, kakor sta mašnika želela.

Stari tudi pripovedujejo od svojih pred-dedov, da nek-daj, ko se orgelj ni bilo, je domači stari pevec po dokončani službi Božji vselej še vérne opominjal v pesmi, naj se priporočé še ss. Cirilu in Metodu (nekteri pravijo ss. Hermagoru in Fortunatu) in pa sv. Michaelu. — Se vé, da na take usne zročila se nič gotovega ne da staviti. Prav je pa, da se vse to bolj na tanko preiskuje. To nas bo zdramilo. Zares, lepo bi bilo, ako bi se kje blizo starega Ogleja postavil lep spominek našim apostelnjam; kaj pa, ko bi se še tudi ozerli na drugi konec nekdanje Oglejske škofije? V Cirklah — Leskovški dekanii — je farna cerkev — revna — posvečena sv. Marku, podružnica pa ss. Hermagoru in Fortunatu. Kaj, ko bi se ta farna cerkev kej popravila? Ljudje v tem kraji so revni, sami ne bodo vsiga mogli. Združeno bi se morebiti dalo

keji napraviti. Ako se serčno lotimo, vse je mogoče. Tudi zato bi jest rekel: Fiat, fiat!

J. V.

Iz Marburga, 15. pros. Naš novo izvoljeni knez in škof, premilostljivi gosp. dr. Jakop Stepišnik, so 7. t. m. Marburg zapustili, opravljajo na Dunaji od 12.—16. duhovske vaje v kapucinskem samostanu, ter se 16. v Solnograd podajo, kjer bojo 17. poterjeni, 18. pa posvečeni. Lepo so izbrali vzvišeni nadškof ravno ta dneva ter pisali, da imata po njih misli za to slovesnost posebno pomembo, ki se ne sme prezreti. 17. se obhaja god sv. Antona, patrona pokojnega kneza škofa Antona Martina Slomškega, 18. pa praznik naj svetjšega imena Jezusa, ob enem pa tudi sv. Petra stol (festum cathedrae s. Petri). Spomini, posvečevanju jako primérni. V „Volksfreundu“ sicer dнес beremo, da pojdejo tudi kerski škof k posvečevanju, vendar to tukaj ni nič znano; gotovo pa je, da bojo pri posvečevanju asistirali graški škof in tudi navadno pridigo imeli. Od tod spremlja 5 duhovnov Njih milost v Solnograd, med njimi stoljni farnešter in kanonik preč. g. Jožef Kostanjovec. Ravno se tiskajo trije pastirski listi: v latinskem, slovenskem in nemškem jeziku. Slovesno vpeljanje, za katero Marburžanje že velike priprave delajo, je za zdaj odloženo za Svečnico, pričakuje pa se še od kneza gotovo določanje.

Iz Mariborske okolice. (Dalje.) Kor so dali povečati, in pri tej priliki orgle prestaviti in popraviti, ter jim register za fusharmoniko dodjati, in zdaj imajo deset registrov. Pojó pa ljudje tamkaj tako, da jih je veselo poslušati, in duhovni pravijo, da tako lepega petja vse na okrog ni, kakor pri sv. Kungoti. Lepa hvala! Je pa tudi prav, sej že prerok David v svojih psalmih pravi, da je „dobro Gospoda hvaliti, in s petjem častiti ime Najvišjega“. In sv. apostelj Pavel nagovarja perve kristjane, da naj pojó psalme in druge svete pesmi (Kol. 3, 16). Sv. Bazilij pa imenuje sv. petje „delo angelsko“. In da svete pesmi tudi do človečjega serca veliko moč imajo, nam piše sv. Avgustin sam od sebe: „Kako sem se jokal pri pesmih tvoje Cerkve, ljubeznjivi glasovi so dospeli v moje ušesa; resnica pa je zadela moje serce, in iz njega je plamnela v višavo prava pobožnost; solze so tekle, in dobro dobro sim se čutil pri njih.“ (Conf. 9, 14.) In koga ne bi ginole svete pesmi, ki tekó iz ust o pobožnosti zbranega ljudstva? Marsikteremu grešniku se serce tali pri takovih svetih pojah! In ta hvala gre slovenskemu ljudstvu sploh, da rado poje. —

Že dolgo so želeli gosp. duhovni oče poleg sebe imeti duhovna, ker so djali, da ni dobro biti človeku samemu; in tudi se njim je milo zdelo, da je veliko duhovničanov primoranih celó o zapovedanih praznikih biti brez Božje službe, ali pa po težavnem potu iti v ljucko duhovnijo. Kajti pa je v duhovnišnici ali farovži prostora manjkalo, so razodeli farmanom svoje želje; in čuda! pred kakor je leto minolo, je bila povikšana duhovnišnica, ktera je zdaj prav lepo poslopje s sedem sobami. Tedaj že tri leta imajo bolehaštega gospoda, ki jim drugo sv. mešo služijo, pridigajo pa gosp. oče sami, vsaki praznik po dvakrat.

Kungočarji so si že davno želeli večega cerkvenega zvonjenja, in ta želja se jim je preteklo leto dopolnila, ker so iz Ljubljane dobili veliki zvon, kterege so bili sami knezoškof Anton Martin prišli blagoslovljati. Bil je poslednji, kterege so oni blagoslovili.

Naj tudi omenim v hvalo te duhovnije, da ljudje lepo skerbé za poduk svojih otročičev. Ker neso imeli lastnega poslopja za šolo, so lanka kupili lep hram z nogradom in njivami za štiri tisoč gld., kar bodo prihodnjemu učitelju za boljše njegovo bistvo poklonili. (Zdaj imajo šolskega provizorja.) Ni mar to lepo? Še ni davno, kar so „Novice“ naznanile kratki pa važni spis od dr. Razlag-a: „Slovenci skerbite za dobre ljudske šole“. Res, tako je: bolje pa nič, kakor slabe šole! — Ako pa želite imeti

dobre šole, je prva potreba, da so učitelji pridni; in če takovih hočete, skerbite tudi za nje, da bo njim dobro med vami, ter jim ne bo treba skrbeti, kaj bodo jeli in pili, in s čim bodo oblačili sebe in svoje, da bodo toraj z radostjo opravljali svoj težavni poklic. Nekteri pa mislijo, da bodo šole že dobre, ako se le od cerkve ločijo. So taki, ki to mislijo. Pa vi Slovenci, sej imate bistre glave in blago serce, toraj si ne bote sreče tam iskali, kjer je najti ni. Nekdaj so apostoli materam branili otroke k Jezusi voditi; pa ne čudite se temu, ker neso še tistikrat imeli svetega Duha; takovi apostoli brez svetiga Duha so tudi oni, kateri hočejo otroke odtergati iz naročja sv. matere katoliške Cerkve; takovi so poslanci, pa ne od Kristusa, temveč od nekoga drugega, ki je lažljivec že od začetka. Oni vam ponujajo lepo jabelko, — omiko mu pravijo; pa Slovenci pazite, da mesto življenja smerti ne najdete!

Kjer koli se katoliška Cerkva utemeli, ona kakor skerbna mati otročiče ljubeznjivo k sebi kliče, in širi po njih med ljudstvom pravo kersansko omiko. Tako je storila tudi pri nas. Toraj Bog ne daj, da bi mi nehvaležno zapustili čisti studenec njenih svetih nauk, in bi hotli piti mlako posvetne modrosti. To kar ne bo! Nemški časniki avstrijskim Slovanom očitajo, da se preveč derže katoliške Cerkve. Bodi to naša čast; bo pa tudi naša sreča! Sveto vero in ljubezen do katoliške Cerkve smo od svojih prededov dobili; mi jo tudi hočemo neomadeževano zapustiti svojim vnukom in njih mlajšim!

Dober streljaj od farne cerkve je večji breg, za njim lep log, in v njem stoji že od leta 1856 kapelica s prijaznim zvonom, in v njej nakinčan altar z lepim kipom B. Device Marije čistega spočetja, pred njim pa visi goreča svetilnica. Tam se le so za farmane prave duhovne vaje. Mesca vel. travna ali majnika se snide ondi vsaki den množica; že ob štirih zgoodej zvon zadoni, in kliče vernike, naj pridejo častit Marije prečiste Device. In glej! kakor mravlje hitijo z veselim obličjem od vseh strani verne duše proti cerkvi, ker jih žene ljubezen do Marije. Ob petih je liha meša, potem se moli sv. roženkranec v procesiji do kapele; tam je kratko premišljevanje, potem litanije B. D. Marije, in k slednjemu pesem, zložena od gosp. J. Virka. (Gl. Večernice 1. zvezek str. 11, kde se samo dve besedici premenite, mesto: „Pod lipo“ se poje):

„Za hribom kapel'ca stoji.	„In kadar se majnik rodi.
Tam kinčan altar se svetli.	Kapel'ca ko vertec diši:
In biser oltarja	Oltar in pa stene
Ko juterna zarja.	So vse ocvetene.
Podoba Marijina slovi.	Da bolj se Marija časti.“ itd.

Po tej pesmi se verne procesija po drugej strani brega v cerkvo nazaj; gredé se poje druga Marijina pesem:

„Kar se giblje in gre,
Z menó prepevaj vse!
Češena si Marija ti,
Te angel počasti.“ itd.

Potem je sv. meša z blagoslovom. To se ponavlja vsaki den mesca majnika. Verni tudi pobožno sprejemljejo sakramenta sv. pokore in sv. Rešnjega telesa, ker dobivajo se, kakor je znano, ta mesec popolnoma odpustki. — Bi se ta pobožnost ne dala po vsih duhovnijah napraviti? Kungočki gospod so se po njej svojim farmanom jako prikupili, ker slovensko ljudstvo posebno ljubi Marijo in nje praznike. Tako težavna vender ni; sej imamo dovolj takih knjig. Po nekterih duhovnijah imajo vselej ravno tiste, pa bolje je premišljevanja večkrat premenjati, ker „varietas delectat et aedificat.“ (Dalje nasled.)

Z Ročice. M. (Spominek ranje škofa Slomškega.) Naj Vam zapišem lepo pesem od sv. Križa, morebiti poslednjo Slomškovo. Zapisali so jo pokojni škof v spominske bukve romarske cerkve sv. Križa, ktera so posvetili dober mesec pred svojo smrtjo. Imenovana cerkev stoji na visokem hribu in silno težavno je do nje priti, ali pregoreči škof so jo v kljub pritežnostim obiskali, ravno 8. vel. serp.

1862. Posvečevaje so bili vidno oslabei in glas jim je skoraj odrekal; vendar so srečno dokončali svete obrede. Po opravi se vležejo; toda kmali ustanejo ter napišejo zalo pesem, ktera tudi kaže, kakega duha so visoki pokojniki bili. Lehko so s sv. Pavlom rekli: „Meni je svet križan in jaz svetu. Posnemajte mene, bratje! in glejte na tiste, kateri tako živijo, kakor imate zgled nad nami. Zakaj veliko jih živi, ki sem vam že večkrat rekel, zdaj pa tudi jokaje rečem, da so sovražniki križa Kristusovega.“ (Filip. 3, 17. etc.). Taka-le tadaj je una pesem:

Pohvala sv. Križa!

O križ, na visoko postavljen,
Zastava premage si nam,
Visoko nam bodi pozdravljen!
Zaupanje naše si sam.
Hudobni se Tebe bojijo,
Te satan od nekaj certi
Pa verni se Te veselijo:
Brez križa zveličanja ni. —
Na gori bandero častito
V doline globoke glediš,

Sovražnikom svojim serdito
Se šinom po sveti smejiš,
Zastonj krivoverci trušijo,
In škripajo jezno z zobmi.
Kristjani le k Tebi hitijo,
Slovcov zaupanje si. —
Deržimo se svetega križa;
Le s križem v nebesa se gre. —
Svet križ nas nebesom približa,
Svet križ nam nebesa odpre.

O posvečevanji cerkve sv. Križa pri Belih vodah 8. vel. serp. 1862.
Slomšek, m. p.

Iz Tersta. Spet je dala mestna gosposka vlti dve bronasti dopersnici: v hvaležni spomin avstrijskemu vojvodu Leopoldu III., in pa cesarju Fridriku III., ki sta bila velika dobrotnika teržaškega mesta. Postavljeni pa bote na sprednjo stran mestnega poslopja. Tudi je ravnokar izdala mično knjižico, ki med drugim obsega prav gladko latinsko spisano „Avstrijado“, po Roku Boniu, in pa pesmi Rafaela Zovenzoni-a. — Pred nekoliko dnevi smo tukaj vidili prav zrele bele slive, ki so v teržaški okolici dozorele.

V Gorici, 24. januarja. — Med starim in novim letom po noči so v tukajšnji veliko cerkev tatje prilezli. Spahnili so sreberne vrata pri tabernakeljnu, pa se jih ne polastili, misleči, da so le posrebernjene; ukradli so zlato lunulo velike hostije in zgornjo kupo od ciborija. Toliko poštenja so vendar se v sebi imeli, da so posvečene hostije v korporal zavili ter jih položili zopet v tabernakelj. Znesek tatvine je boren. Vse druge dragocenosti, ki so bile ta večer razpoložene, so neposkodovane ostale; blezo so bili ti dolgoročni inostranci, da za nje niso vedili, ali tudi do njih priti jim ni bilo ravno lahko. Zlata lunula se je uže nazaj dobila. Kakor pravijo, jo je neki mladenec zlatarju v Terstu na prodaj ponujal. Ko ga ta resno sprašuje in zaverne, mladenec prestrašen, pustivši mu lunulo, zbeži. Policijsko voditeljstvo jo je pa vernilo njemu, čigar je.

Vsled nekega „ministerial-erlassa“, ki je z novim letom dospel na tukajšnje konzistorijo, se na naši c. k. normalni zunej kersanskega nauka zopet vse po nemško uči.

Odbor čitavnice naše vedno bolj razodeva svojo delavnost. V kratkem misli napraviti verh gostih manjših tudi veliko slovesno besedo, blezo zadnjo nedeljo tega mesca. 11. t. m. so po dokončani tomboli in petji naših pevcov stopili v krasno čitavnično dvorano pevci iz Tmina, ki so nalašč za ta večer v kljub slabemu vremenu semkej došli počastiti in pozdraviti svojo sestro v Gorici. Verlo dobro došli! Prepevali so ti peevi kaj čversto in serčno. Hvala jim lepa, ne manj čast in hvala njihovemu učitelju, gosp. Furlani-tu, ki si je toliko prizadeval, jih tako mojstersko izuriti v petji domačem. Pač bi se hitro vse naše prelepe pesmi slovenske po vsi Sloveniji, v vsaki vasi vdomačile, ako bi le učitelji in organisti ali kak drugi rodoljub, petja zmoglin, po deželi omenjenega učitelja tominskega posnemati hotli. Po lepih pesmih bi se naša deželna mladost zmiraj bolj zavedala svoje narodnosti. Pa koga res ne žali, ko naši slovenski mladenci, zlasti iz goriškega okroga, pridisi v mesto o nabiranji vojakov, namesto poštenih slovenskih,

prepevajo večidel umazane laške pesmi, tako da se jim Lah smeja, zaveden Slovenec pa se jih jako sramuje? In kdo je kriv tega? Veliko je krivo sicer gosto dotikanje z Lahi, ali ne manj zanemarjenje domačega slovenskega petja, posebno v nedeljskih šolah pri bolj odrašeni mladosti. Kjer se pa domače petje zanemarija, tam gotovo narodnost peša, hira in poslednjič — umerje! Torej učitelji, ako imate saj ljubezni do domovine svoje, kateri ste jo vsaki trenutek po postavi Božji posvetiti dolžni, učite mladost iskrico pridno kersanstva, brati in pisati itd., pa nikar ne zanemarjajte poštenega slovenskega petja. Pesem in napevov, hvala Bogu, nam ne manjka. Zagotovimo vas, da boste po petji domačem in poštenem narodnosti naši veliko več koristili in ji berže na noge pomagali, kakor pa če se ukvarjate s prestavljanjem ali spisovanjem kakoršnih koli knjig, ako v to po posebnih lastnostih in potrebnih vednostih niste poklicani. Z Bogom!

Goriška vikšič duhovna vladija ali škofija ima po letošnjem duhovskem imeniku 342 raznoterih duhovnih in cerkvenih služb, med katerimi je 25 izpraznjenih; 379 cerkev in svetiš, 395 duhovnov; 196.582 duš po 15 dekanijah. V vikšičškofijskem semenišu je 27 goriških, 28 koperskih, 10 pulskih, in 6 kerskih bogoslovcev; tedaj vsih skupej 71. — V ondotnem vikšičškofijskem mladenškem semenišu je 48 mladenčev od II. do najvišjega gimn. razreda.

Iz Povirja na Krasi, 15. prosenca. — Posebno ljubezen imajo kat. kristjani do Marije Matere Božje, zato si pa tudi prizadevajo hiše Božje, Nji v čast posvečene, kolikor nar več mogoče, zmeraj bolj olepševati. Tudi mi imamo cerkev na gori, Marii, Kraljici nebes in zemlje posvečeno; ali velike pomankljivosti so pri tej hiši Božji, katerim v okom priti nam pri vsem prizadevanji ni mogoče bilo. Obernili torej smo se k občno znanim dobrotnikom za blagovoljno pomoč, in pri tem prizadetji so nas posebno podperali slavno znani in vis. postovani gospod Peter Kozler, c. k. notar. Naj tedaj predraga Danica svojim bravcem naznani sad naše prošnje. Podarila sta nam Njih Veličastvi presvitli cesar Ferdinand in presvitla cesarica Marija Ana za omenjeno popravo cerkve na Gori 400 gld., za ktere se Jima hvaležne serca vsih faranov očitno in preserčno zahvalujejo. — Nebeška Kraljica, ki nas je neštivilnokrat o boleznih, o suši in drugih velikih potrebah milostljivo uslišala, ter nam pomoči sprosila, naj našo prošnjo tudi zdaj sprejme, in naše dobrotnike pripelje iz časniga v srečno večno kraljevanje.

Z Dunaja vprašajo v prijateljskem dopisu, če se ne bo nihče iz Krajskega pridružil romarjem, ki bodo letos za Velikonoč v Jeruzalem popotvali. Romarje zbira severinska družba na Dunaji (Central-Ausschuss des Severinervereins, Stadt Jakobergasse Nr. 808). Kdor želi s to družbo popotovati, vloži do 10. svečana pri imenovanem odboru 550 gld. a. velj. v srebru in s tem je vsa popotnina oskerbljena, če kaj ostane, pa na zadnje nazaj dobi. Dozda so se oglasili za to romanje 4 iz našega cesarstva in 3 iz Nemčije; tako kaže, da bo družba precej obilna.

Domortni.

Mili glas si, domovina!	Lepi glas si, domovina!
Tožno serce greješ;	Ginejo globoko
Hladni vetrič ti v britkostih	Hribi tvoji in ravnina
Mi v obličje veješ.	Moje kalno oko.
Upni glas si, domovina	Si, prelepa domovina!
Se le nad zvezdami;	Ata, mamó dala,
Tamkej gor so vsi narodi	Brate, sestre podarila;
Domorodci z nami.	Bodeš jih varvala.

Domovina, domovina,
Kaj mi hočeš dati?
Oj, ne brani se, me v svoje
Krilo pokopati!

L. Tomšič.

Is deželnega zbora.

V 2. seji 12. t. m. je bil izvoljen odbor, ki ima preiskati opravični red za deželni zbor, — in drugi odbor, ki bo sestavil opravični red za deželni odbor. Deželni poglavar je izročil zboru državni predlog zastran nederžavinih cest in potov. Naj tehtniši reč pa je izvoljeni odbor za posvetovalje in pretres srenjske postave. V tem odboru so ti-le gg. poslanci: Bar. Apfalterer, gr. Ant. Auersberg, Koren, Ambrož, Zagorec, dr. Toman, dr. Bleiweis, Golob, dr. Zupan. — V tretji seji je poslanec dr. Zupan govoril zastran razširjave in zvišanja ljubljanske bolnišnice, ter opomnil, da bolnišnica — nekdanja lokalna naprava — je zdaj deželnemu odboru zročena, in bolnišnično vodstvo je njemu podvrženo. Za ljubljanske bolnike da plačuje mestna denarnica, za zunanje pa dotične deželne zaloge ali fondi, katerim pa zopet stroške povračuje, ktere to zadeva. Naprava porodniška, da se vsa prenapolnuje (slabo znamenje!) in da je torej treba več prostora. Ako bi hotli bolnišnice tako ravnati, da bi se vsim potrebam zadostovalo, bi stroški znesli do 90,000 gld. Ker se pa misli norišnica za Koroško, Stajersko in Krajnsko posebej napraviti, torej želijo zdaj le samo sedanjo norišnico za eno stropje povzdigniti ter jo v porodnišnico obrniti, in k temu bi bilo potreba kacic 15,000 gld. stroškov iz deželne denarnice. To je bil bolj obširno razložil poslanec Zupan. Vendar pa se je ta obravnava po nekterih sporekih na Tomanov nasvet za zdaj odložila za drugi čas. Prav pametno in previdno se je tako tehtna reč odložila zavolj treznega premisleka, zakaj treba bi bilo ne le samo prevdarjati, kako bi se poslopja za žalostne nasledke potepinstva in razuzdanosti razširile, ampak veliko več še to, kako bi se viri teh napak zamašili. Dobro bi bilo se ozreti v vse preobilne kerčme in beznice, z bistrejšim očesom paziti na snago cest, potov in mnogoterih zakotji o nočnem mraku, na marsiktere osebe, da bi brez službe ne pohajkemale in še na več družega, zlasti tudi na odpravo ponočevanja. Posvetovanje za nederžavne ceste (državni predlog) je bilo zročeno odboru 7 odbornikov (Langer, Derbič, Vilhar, Kozler, gr. Gust. Turjaški, dr. pl. Wurzbach, Mulej). — Tudi državna predloga zastran občne norišnice (za Krajnsko, Koroško, Stajersko) in nastanovljanja vojakov sta odložena. — Poslednjič je izvoljen odbor za cerkvene in šolske poslopja in naprave in šolske patronate (državni predlog). Odborniki so gg. poslanci: Dekan Toman, Recher, Wurzbach, Dežman, Kromer, Škedl.) Ker imajo odborniki dosti dela, ni bilo uni teden nič več seje.

Razgled po kersanskim svetu.

Državni zbori si zdaj v začetku veči del volijo odbore za obravnave raznih tvarin. V Gorici so izvoljeni 4 enaki odbori, prvi zastran deželne in okrajne zaloge ali fonda s 5 odborniki, med kterimi sta Gorjup in Černe. „Presse“ štefnja po avstrijskih zbornicah, kje bi mogla koga ovaditi: v česki zbor se je ta osa že nekoliko zakadila, in Riegerja, kaj pa da, je mogla najpred pikniti. Ta list je res jezična babura, za vse pripravna: zdaj blebetá, obrekuje in laže, zdaj uči in pridiga, zdaj za druge snubi, znanja dela, neveste ponuja, zdaj gleda, kako bi med nižjim in višjim duhovstvom, med podložniki ene deržave napravila sovraštvo in prepir.

O tisočletnici ss. Cirila in Metoda piše serbski „Vidd.“ med drugim: „Razni slavenski narodi si prizadevajo, da bi ta spomin veličastno obhajali, in v resnici skušajo se, kteri bi ga spodobniši slavili. . . . Bo mar v Belim gradu pretekli tisočletni spomin slavenskih apostelnov samo pri obnim cerkvenim praznovanji brez kake veči slovesnosti? Beli grad, spodobilo bi se, da v tej reči poprime eno prvih mest, toliko bolj, ker ss. Ciril in Metod sta bila južna Sla-

vena, po rodu iz bližnje nam Macedonije. Na to veliko slavensko letnico tedaj naj zavernemo pazljivost našiga občinstva, kajti imenovana aposteljna nista bila le samo blagovesta kersanstva, ampak tudi prva slovstvenika, oznanovavca prosvete ali olike. . . . Želimo, da bi se ta narodni god povsod po Slavenskim ne obhajal ob enim času, ker tako bi slavenski plemeni ne mogli prihajati eden k drugimu v gostje. . . . Ss. Ciril in Metod sta oznanovala Slavenam kersanstvo skorej dve stoletji prejden ste se cerkvi ločili; oná tedaj naj bolje pred oči stavita društveno edinstvo Slavenov.“

V Parizu je namesti ranjeiga kardinala vikš. škofa Morlot-a izvoljen mil. gosp. Darbois, škof v Nancy. —

Katoliška in nekatoliška politika. Veči del časnikov tako piše, da Garibalda gladijo, ker menijo, da on bo svobodo izvojskoval; ali to ni katoliška politika. Garibaldi ni nič izvojskoval, razun strašnega razdjanja na Laškem in sebi svinčenko v nogo, ktera ga pa ni zmordila; njegovo djanje nima in ne bo imelo uobenh blagernih nasledkov, kakor jih nikoli nobenega tolovaja ni imelo. Stari terdovratnež in ukoženi sovražnik katolicanstva bo naj berže s kako neprevideno smertjo svoj žalostni konec dosegel, kakor razbojnik večidel. Klical ga je Gospod pri Aspromonte, ali starec ima zarašene ušesa in Midatovo kučmo čez oči potegnjeno. — Kdo je bil v začetku lanskega leta v veči nevarnosti kot Pij IX.? Tode namestnik Kristusov ni omahoval; rabil pa je katoliško politiko. Povabil je 18. pros. 1862 vojake od vsih strani sveta in sklenil jih je z nebeškimi vojskovavci, poltretje sto škofov s 26 japonskimi mučenci. In mislil si je pred marsikdo, ali bo pač kaj premogla ta zgoli pravna moč zoper Francijo, ki je v začetku mislila celo škofom v Rim braniti, in zoper tigra, ki se je derl, da je po vsi Italiji odmevalo: „o Roma o morte!“ Gospod pa je stiskavcem pravičnega jezike zmešal, in pa tako, da on, ki je sam ves volk po Rimu, je onega ošantal, ki mu je hotel zaželeni Rim pridobiti, in Napoleon III., ki je poprej dopustil rimske okrajine grabiti, je z gorečnostjo škofov in vernikov prisiljen, sv. Očeta v Rimu z vso svojo močjo zoper tolovaje braniti. In kolikor ima in je imel rimski papež sovražnikov, je vender tudi že samo svetno papežvo vladarstvo naj stari država na zemlji.

Jabelka in lesnika.

Žuzelka se po „religionsedikt“ joka: „Zakaj je dr. Mühlfeld „religionsedikt“,“ svoje detešce, zapustil? Zakaj ni kdo drugi zaverženca pobral? O to je neušmiljeno, to je krivično, „državni zbor je zoper svojo dolžnost gresil, je prebivavstvo (časnikarskih stanic) grenko okanil!“ — Žuzelka se joka, ker avstrijska vlada noče svojih skor 24 milijonov katolčanov z Rimom in njih vero spreti iz gole čiste ljubezni do 3 milijonov protestantov, izmed kterih pa niso vsi Žuzelkatovih misel: „Oh, zakaj v Rimu prosite? — tirjajte, tirjajte; s prošnjo pri „non possumus“ do konca papeštva nič ne dosežete!“ — Žuzelka se joka zavolj zakonskih nepokojev v mešanih ženitvah, ki terpijo vse življenje in še po smerti v odreji otrok; pa se vender Žuzelka tolikanj jezi nad katoliško Cerkvijo, zakaj da ona mešane zakone odvrčuje. — Žuzelka se joka, da so svitli cesar zvesti katolčan in pokoren sin Kristusovega namestnika: „Jojmene! v Avstriji je tuja moč močnejši od cesarja!“ — Žuzelka, če si oči izjokaš, mi svoji veri in svojemu vesoljnemu očetu zvesti ostanemo; pa če tudi desetkrat terdiš, da je „die überwiegende Mehrheit“ avstrijskega domačega duhovstva tvojih misel, boš desetkrat obveljal za lažnika. — Časniki imajo dokaj čislati nad neko postavo italijanske vlade v brambo nižjega zoper višje duhovstvo. Neki list, kterege bi se nam bilo bati, ko bi tudi res nam v prid ktero čehnil, pravi k temu: „Ein nachahmungswürdiges Unternehmen!“ Nam pa enake po-

stave prekucnih vlad na uho bijejo, kakor ko bi trinog svojih lastnih otrok postavilo dal mirnim sosedom v brambo njih otrok zoper njih starše, ker jih v svoji zavistljivosti želi razdvojiti in naredi med njimi prepir, v kakršnem je sam s svojimi otroci. — V franciščanski cerkvi v Gradcu bode tridnevna zavolj japonskih mučnikov 18., 19. in 20. t. m. — Slovani v Gradcu bodo mende zavolj tisočletnice sv. Cirila-Metoda napravili cerkveno slovesnost in so v ta namen že odbor izvolili. — Na prošnjo vojvoda Montebello, francoskiga poročnika, se bo v Petrogradu zidala katoliška cerkev za 10.000 Francozov, ki so v ruskim glavnim mestu. — Freimavrarstvo je kakor ostudna palčevina skorej po vsem svetu razpreženo in ima 2635 beznice ali lož, v katerih se freimavrarji kakor žoharji v temi shajajo, ter svoje palčevino predejo, s katero menijok atoliško Cerkev in pravne oblasti zvezati. Kakošni možje so freimavrarji? Poslednje djanje Verhaegen-a „grossmeistera“ belgijskih masonov, je to jamo pokazalo. Prepovedal si je kakršne koli vere duhovna k smertni postelji in k pogrebu. Tajenje Boga in njegovega tolažljivega razodenja po Kristusu, obupanje, tudi smert brez sladkiga tolažila, še celo oprezovanje zdravih pri bolniku, da bi se revež ne spravil s svojim Bogom, — to učijo freimavrarji, s tacimi strašnimi nauki hoče ta temni, neusmiljeni red svet okužiti. Lepe ti svobode! naj višji namen njegove „kulture“ in „aufklärunge“ je prizadevanje za brezbožnost. Taki železni jarem je marsikteremu posvetnjaku, celo učenim glavam, ljubši kot Jezusov „sladki jarem“ in „lahka butara“ kot njegova Cerkev, ki stoji na skali in je vrata peklenske ne morejo premagati.

V stoljni Cerkvi v Pittsburgu v Ameriki je bilo undan o misijonu pp. redemtoristov do 50 protestantov sprejetih v katoliško cerkev. V škofiji Kleveland-u sta se dva pastora vernila v naročje sv. Cerkve, in ravno tako tudi lutranski pridiger dr. A. Hunger v Cros-Plains-u v državi Indijani. — V Neapelju je svečevanje anglikanskega tempelja napravilo velik šum med ljudstvom; mogli so na vse zgodaj to opravilo doveršiti, ker so se ljudstva bali. Vender pa se je razdraženost kazala po kavarnah in očitnih terjih. K tej nesreči je bil Garibaldi v svoji diktaturi dal zemljiše. Rikasoli pa privoljenje. K sreči pa anglikanski predikanti niso še nikogar s svojimi zmotami onesrečili. De taka politika laških freimavrarjev ne bo Italije zedinila in ne osrečila, je vender bolj očitno kot beli dan. — Nekoliko politike. Džon-bul se s francoskim levam gerdo gleda. Džon-bul strašno zija, da bi požerl cerkev sv. Petra in renči nad francoskim levam: „Iz Rima!“ Francoski lev: „Jaz stražim sv. Očeta!“ — Džon-bul moli tace na Laško, — in Garibaldi in „italianissimi“ mu jo lizejo, francoski lev renči. Viktor Emanuel v soteski med obema medli, ker ne ve kaj početi; naslanja se na leva, desnico skrivaj steguje proti Džon-bulu, z levico grabi za Lombardijo, ki se mu umika, ako leva zdraži. Džon-bul z eno tace moli Grecii jonske otoke, z zobmi grabi Grecii za glavo, lev renči. Leva v Mexiki po glavi kereajo. Džon-bul se škodoželjno rezi. Kaj bo iz tega?

Iskrica.

Slavni angleški naravoslovec Humphry Davy piše med družim to-le, zastran vere:

Nikoli nikogar ne bi zavidal, da je še tako umen, umeten, domisljiv. Al da mi je na izber, naj si izvolim, kar hočem, izvolil bi si vero — prej kot vse drugo; zakaj vera probuduje upanja, kjer in kadar so izginile uže vse nadeje, — razsvetljuje s svojimi žari vse vene in razpajoče zemeljske reči. Vera oživlja mertvost, proslavlja in oprostuje naj globokeje propasti, sladi vso grenkobo in spre-

minja jo v nebeško veselje, razganja obupnemu tmino v dušni britkosti, vedri oblačno serce, gladí skeleče njegove rane, ga napolnuje s sladko nado večnega miru in veselja, katero uživajo izvoljeni. Podgoriški.

Trojni darček.

(Šmarnčna.)

V mescu maju	Glej z altarja.
V svetim kraju	Mila Zarja!
Tu poklekem zdaj pred Te	Bel'ga limbarčka zar;
Da b' prosila.	Milost tvoja.
Mati mila!	Mati moja!
Ijub'ga Jezusa za me.	Naj na zverje ga nikar.
Kakor v zarji.	Tam spod grica.
Tu v altarji,	Spod germica
Se mi Tvoj obraz blišči;	Tud vijol'co sim dobil,
Lepši ni je	Tebi blagi
Lepotije	V šopek dragi
Kot Devica čista si!	Jo bom z limbarjem povil.
V šopek zviti,	Naj sveteli
Ti dariti	Limbar beli
Sklenil sim cvetlice tri,	Bo podoba čistosti;
Ker ljubiti	Vjol'ca plava
In slaviti	Naj zaznava
Tebe čem do konca dni.	Meni pot ponižnosti.
Boš sprejela	To cvetlico
Ti vesela	Pa z vertnico
Revni darček z mojih rok? —	Še iz serca Ti podam;
Ki znanuje	Je žareča
In sprčuje.	In goreča,
Da sim vdani Tvoj otrok.	Je ljubezni čiste plam.

Sprejmi mila!
Te darila,
In jih Jezusu podaj,
Da bi srečno
Vaji večno
Ljubil enkrat v svetim raj. Fr. Silvester.

Duhovske spremembe.

V lavantinski škofiji. Čast. g. Matija Kertna pride za kaplana v šen-Peter na Medvedovem selu. — Umerla sta čč. gg.: Joan. Krumpak, farnešter v Galicii, in Jožef Vilfan, kaplan v šen-Petru v Medvedovem selu. R. I. P.

V terzaški škofiji. Novo vtemeljena fara Sezana je podeljena gosp. Jožefu Komanu; fara Repentabor pa gosp. Janezu Trevenu. Umerla sta gosp. Franc Cercič, fajmošter v Lovrani, in pa gosp. Matija Cebin, podružnik v Topolovcu. R. I. P.!

Pogovori z gg. dopisovarci.

G. Fr. P.: Vaša skerblijnost je po g. H—vi obravnavi odpravljena. — G. A. H.: Dan, za g. M. K. smo naročili, hvala vam za priljudnost. — G. Ant. P—l—r: S priliko bomo skusili kaj porabiti iz Vašega spisa. — G. d. H.: Podobice za brat. č. spoč. nimajo v kn. šk. pis. — Več gg. pesnikom: Prosimo poterpljenja; časoma se bo kaj zverstilo, sploh pa bi radi le izverstnih, dobro olikanih pesem, kakršne zamorejo v podnk služiti in dober kus buditi. Nevezani spisi se lahko popravljajo, če tudi niso verdjani da je le dobro zerno v njih; pesmi pa je težko piliti in iz srednjih dobre narediti. — G. P. v G.: Preserčna hvala. — G. J. V.: Za delo hvala! založn. naznanili. — G. K. v M.: Vse prejeli; bolj natanko v pismu. — G. Belà, v V.: Zastran naročila v pismu, ki se nadjamo, da ste ga prejeli. — G. M. D. v D.: Se bo poravnalo. Za uati se nič ne sprejema. — G. F. v G.: Bo kmali.